

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

25. številka.

Maribor, dne 22. junija 1922.

56. letnik.

Katoliški shod

za šmarsko, rogaško in sosednje dekanije se vrši v nedeljo, dne 2. julija t. l., pri sloveči romarski cerkvi sv. Roka nad Šmarjem.

Spored:

- Ob 7. do pol 9. ure zborovanja mladine in mož. Poročata narodna poslanca dr. Josip Hohnjec in F. Zebot.
- Ob tri četrt na 9. uro na kolodvoru sprejem gostov, nato svečan sprevid z godbo in prapori k Sv. Roku.
- Ob 10. uri pri Sv. Roku na prostem kratka pridiga (dr. Josip Hohnjec) in slovesna sv. maša, ki jo daruje g. kanonik Ivan Bohanec.
- Ob 11. uri slavnostno zborovanje: I. Pozdravi. II. Slavnostni govori:
 - a) «Pomen katoličanstva za javno življenje.» Sodni svetnik g. dr. M. Loyrenčič Kozje.
 - b) «Katoliška šola.» G. prof. Ivan Vesenjāk iz Maribora.
 - c) «Do zmage krščanskih načel!» G. dr. Anton Korosec.
 - d) «Mladinska organizacija.» G. urednik F. Smodej, Ljubljana.
 - e) «Katoliški tisk.» Narodni poslanec g. Franjo Zebot.
- Ob sklepu III. Posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

Katoliško ljudstvo šmarske, rogaške in sosednjih dekanij — kvišku na noge! Naj vidi svet, da smo katoličani še tu in da si svojih pravic ne pustimo kratiti. Zato dne 2. julija vsi na katoliški shod k Sv. Roku nad Šmarjem!

Strašni pogoji zunanjega posojila.

Oblastniki bi radi vsako stvar izrabili v pomoč in proslavo današnjega režima in tako so tudi o zunanjem posojilu, sklenjenem s privatno ameriško bančno skupino, govorili kot o nekakem dokazu ugleda in zaupanja, ki naj bi ga uživala SHS vlada v inozemstvu in posebej še v Ameriki. Znano je, da se je finančni minister zamanj trudil, dobiti posojilo od kake vlade, bil je v Londonu in Parizu, vračal se je praznih rok in tokrat so privatni kapitalisti in špekulanti napravili z državo SHS dobro kupčijo. Pri tujih vladah SHS finančni minister nima zaupanja in kredita in razumljivo je tudi, da zasebni kapital in tuji špekulanti ne gradijo svojih kupcij na medsebojnem zaupanju in prijateljstvu, temveč da hodijo tja, kjer se nadajo ugodnih tal za največjo izrabo in izkoriščevanje. Tako so ameriški bankirji prišli v Jugoslavijo in državljani države SHS se danes ob razkritju pogojev tega posojila s strahom vprašujejo: Ali je Jugoslavija res za vsako ceno na prodajni?

Vlada je s tem posojilom zavalila državi in davkoplačevalcem strašno breme. Posojilo se izplačuje in odplačuje pod sledečimi pogoji:

«Prvi oddelek posojila tvori 30 milijonov dolarjev. Emisijski kurs je določen na 86.75. (To se pravi: za vsakih 100 dolarjev bomo dobili v resnici le 86.75 dolarjev). Ako pa hoče dobiti država celih 30 milijonov

dolarjev, mora podpisati zadolžnico za 34,580.000 dolarjev nominalne. Obresti so po 8 od sto. Prvo leto se obresti ne plačajo v gotovini, marveč se dolg avtomatično dvigne za 2,770.000 dolarjev. Tako bo spriče emisijskega kurza 86.75 znašal po prvem letu 37,770.000 dolarjev, kar se pravi z drugo besedo, da je dolg narasel v enem letu za 7,770.000 dolarjev. Ta postopica se nadaljuje pet let. In tako bomo koncem petega leta za 30 milijonov dolgovali — 53,740.000 dolarjev.

Drugi oddelek znaša 40 milijonov dolarjev. Ta svota se bo dobila deloma v denarju, največ pa v materialu. Emisijski kurs je določen na 82. (Za 100 dolarjev nominalne dobimo le 82 resničnih). Računajoč po tem kurzu, bomo morali za 40 milijonov dolarjev izdati obveznico, glasom katere bomo dolgovali 48 milijonov 770.000 dolarjev. Za to svoto se mora koncem drugega leta plačati 3,900.000 dolarjev. Istotako tretje, četrto in peto leto. In koncem petega leta bo svota narasla na 70,751.000 dolarjev, za katero svoto je Jugoslavija podpisala zadolžnico.

Pri tretjem oddelku v iznosu 30 milijonov dolarjev se zadolžimo po koncu prvega leta (po istem načinu, kot v prvem in drugem slučaju) na nominalno 36 milijonov 500.000 dolarjev. Ako dodamo letne obresti zraste dolg koncem petega leta na 40,870.000 dolarjev. Tako, da bodo vsi trije oddelki znašali 172,570.000 dolarjev. To se pravi: Za dolg v iznosu 100 milijonov dolarjev bomo morali dati koncem petega leta obveznico, da dolgujemo 72,870.000 dolarjev več, kot smo prejeli. Kapitaliziranje obresti traja samo do sedmega leta. (To se pravi: do tedaj se bo za svoto obresti le avtomatično dvigal dolg). Po sedmem letu se morajo obresti plačevati v gotovini. Tedaj bo zrasel naš dolg na 189,670.000 dolarjev. To se pravi: kar smo dobili v denarju in materialu, se bo zvišalo v 8 letu za 90 odstotkov! Koncem desetega leta bodo znašale obresti za ta dolg 15 milijonov 170.000 dolarjev. Od desetega leta naprej se začne amortizacija dolga. Rok je določen na 30 let. — Obresti in odplačila bodo znašala letno 21,490.000 dolarjev efektivnih, kar znači nad petino celokupnega dolga.

Pogajanja ministrov z bankirji so bila zavita v gosto meglo samih tajnosti in spletkarij. Ponudb je bilo od dneva do dneva več in posamezni ministri so se tajno posvetovali s posameznimi bančnimi skupinami. — Razvnel se je pravi boj in prava tekma med ministri za provizije in druge masne zaslužke. Končno je zmagal finančni minister Kumanudi in Blerova bančna skupina je sklenila z vlado to, s tako poraznimi pogoji zvezano zunanje posojilo.

Kako ostudna je bila ta tekma za profit, nam kažejo že sedaj razne govorice, razni spori in tudi razne afere v visokih beograjskih političnih in uradniških krogih. Finančni minister se tožari z ravnateljem Narodne banke radi razzaljenja časti. V dobi pogajanja radi posojila je namreč ravnatelj hudo ozmerjal ministra na neki seji akcionarjev Narodne banke. Beograjska brzojavna direkcija se bavi sedaj z zadevo svojega tajnika Rankoviča, ki je vse brzojave glede posojila nosil na svoj dom ter jih prepisoval. V katere svrhe, se še ne da dognati in se najbrž tudi ne bo, ker je bil mož gotovo v zvezi s kako visoko politično osebo, ki je hotela oblagodariti našo državo s kakim posebno ugodnim posojilom, sebe pa z velikim zaslužkom.

Pogoji posojila in vse okolnosti pod katerimi je bilo sklenjeno, je nov dokaz, kako slabo čuvajo oblast-

niki državne interese in kako se v neugnani profitarški želji družijo s tujimi izžemalci v škodo lastne države.

Nevarna igra.

V belem Zagrebu je tekla bratska kri... Belgrajski oblastniki so vprizorili v ponosni prestolnici Hrvatske poulične izgrede, ki naj pred celim svetom dokažejo potrebo njihovega samopaševanja. — Namen tega članka ni, prikazovati politiko Hrvatskega bloka v najlepši luči, toda nasilja, ki so se pretekli teden izvajala nad brati Hrvati, so tako nekulturna in naravnost divjaška, da jih moramo brezpogojno rešiti pred pozabljenjem. Nam Slovencem, katerim je odkazana v srbsko-hrvatskem sporu vloga mirnih gledalcev, ne sme biti vse eno, kaj se godi onstran Sotle. Ako prav se s politiko bratov Hrvatov v marsikateri točki ne strinjamo, moramo vendar z vso odločnostjo naglašati, da nam Hrvati po svoji kulturi, veri, mišljenju in običajih niso samo najbližji sosedje, pač pa najbližji bratje.

Pustimo to občutljivo točko naših medsebojnih odnosov in oglejmo si — dejstva. Radikalno-demokratska vlada je iskala razloge, ki naj bi opravičili oster nastop proti pristašem Hrvatskega bloka. Vladni listi so pisali o razpustu zagrebske mestne občine in vladinovi so za to nakano pripravili potrebno utemeljitev brezbriznost Zagreba o priliki belgrajskih svečanosti Zbesneli in onemogli pristaši vladne politike so uporabljali vsako priliko, kjerkoli se je le ponudila, za izzivanje pouličnih napadov. «Pokret», glasilo jugofašistov, je odkrito pozival na poboje. Oblasť je vse to mirno gledala, in — kar je vsega zgražanje vredno — tiho podpirala, saj so bile demonstracije fašistov naperjene proti pristašem Hrvatskega bloka.

11. t. m. je priredila zagrebska župa Jugoslovanskega (vladnega) Sokola v Zagrebu svoj izlet. Istega so se udeležili baje tudi mariborski Sokoli (na erarskih konjih seveda!), nadalje vojaštvo, žandarji in policajci. V vrstah maloštevilnih zagrebskih Sokolov srpsko-jugoslovanskega kova so korakali temni pajdaši te družbe — caristični Wranglovci. Sokolaši so izdali proglas, v katerem se je naglašalo, da bo sokolski lev napadel vsakogar, kdor bi z najmanjšo kretnjo poizkusil motiti veličastno manifestacijo jugoslovenstva in jugoslovanskega Sokola, katerega je zvesto ščitila policija na eni in žandarmerija na drugi strani.

Naravna posledica tega izzivanja je bila, da je podzupan Krčelič, ki zastopa odsotnega župana Heinzla, v imenu večine zagrebskega prebivalstva odklonil vsako odgovornost in opozoril šefa zagrebske policije na posledice, ki bi vsled pouličnih pretepev utegnile nastati. Popoldne ob 2. uri so krenili vladni Sokolaši v Maksimir. Našteli so 1000 vojakov, nekaj šolske dece in neznamno krdele «razboritih» Sokolov. Zagrebčani so počastili jugoslovanske Sokole z zaprtimi okni, izvešenimi cunjami in praznimi ulicami, po katerih se je vila žalostna procesija. Padale so opazke, češ, to je pogreb III. razreda.

Istčasno se je vršila na Mirogaju in v Sestinama sijajna manifestacija Hrvatskega bloka. Okoli 50.000 Hrvatov in Hrvatice, — delavcev, seljakov in inteligentov — se je zbralo okoli groba Ante Radiča, kjer je govoril poslanec Kerubin Segvič. Na grobu Ante Starčevića v šestih urah je govoril narodni zastopnik Stjepan Radič. Veličastna manifestacija blokašev je vladinov-

LISTER.

Bankovec za milijon funtov zlata.

Angleški spisal Mark Twain.

(Dalje.)

«Rešil vas bom, Lloyd!»
 «Torej sem že rešen! — Bog vam poplačaj na večni Jaz.»
 «Dovolite, da dokončam, Lloyd! — Rešil vas bom, pravim, pa ne tako, kakor ste nasvetovali. Ne bilo bi ugodno za vas in tudi ne primerno po tolikih trudi in žrtvah. — Rudokopa ne potrebujem. Zame tukaj v Londonu — kako sem znal igrati vlogo velekapitalista — čima denar večjo vrednost, ako morem z njim razpolagati. — Rudokop mi je seve znan. Znan mi je njegova neizmerna vrednost in priseči morem nanj vsakomur, ki želi. Prodali ga boste v štirinajstih dneh za tri milijone dolarjev! Le kar na mene se sklicujte! — Za milijon dolarjev ste ga cenili, imeli bodeše dva milijona dobička in tega si bova bratski delila! — Ste zadovoljni?»
 Da ste ga videli, kako je plesal, kako je divjal po sobi od samega veselja! Vse bi mi bil polomil, da ga nisem zagrabil in potlačil na stol.
 Ves srečen mi je rekel:

«Na vaše ime se smem sklicevati —?! Na vaše ime? Pomislite, človek božji! Kakor čebele na med, tako se bodo usuli, tile bogati Londončani! Stepli se bodo za delnice! — Na vaše ime! Videli bodeše, kako vleče vaše ime, ime slovitega milijonarja, ki nosi milijone v telovnikovem žepu in z milijonskim bankovcem plačuje južine —! Moja sreča je zagotovljena za vedno in hvaležen vam bom, dokler bom živ!» —

In v manj ko štirindvajset urah je bil ves bogati London na nogah. Nisem imel drugega posla, ko da sem dan za dnem sprejemal obiske in venomer ponavljal:

«Da! Rekel sem mu, naj se sklicuje na moje ime. Poznam ga in tudi rudokop poznam. Mož je pošten in rudokop je mnogo več vreden nego zanj zahteval!» —

In svoje večere sem prebil pri poslaniku. In tudi Porcija je redno prišla. O rudokopu jej nisem ničesar omenil. Prihranil sem si ga za pozneje, — za iznenadenje, — Govorila sva o plači, — o ničemer drugem ko o plači in o najini ljubezni, včasih o enem, včasih o drugem, včasih o obojem —

In ko je minil mesec, sem imel milijon dolarjev — 200.000 funtov naloženih pri Angleški banki in Hastings tudi toliko. Za tri milijone dolarjev je prodal rudokop, prav kakor sem mu rekel, dobiček je znašal dva milijona dolarjev in pošteno jih je delil z menoj —

Oblekel sem se v najboljše, kar sem imel in premeget, in sem se odpeljal na Portland Place.

Tam sem zvedel, da sta moja dva ptiča že v gnez-

du. Koj sem se obrnil in šel po svojo Porcijo in skupno sva se peljala na račun —

Potoma sva govorila o sami plači. Razburjena je bila in to jo je delalo še lepšo.

Dejal sem jej:

«Draga, kakor ti danes izgledaš, bi bil greh, zahitevati manjšo plačo ko tri tisoč na leto!»

«Henry, Henry! Uničil naju boš!»

«Ne boj se! Le nekaj takihle dražestnih pogledov si še prihrani za bogata starca, pa meni zaupaj! Vse pojde dobro!»

Pa vso pot sem ji moral delati pogum. Venomer je boječje tarnala in mi pravila:

«Oh, glej, da ne boš preveč zahteval za svojo prvo plačo! Utegne se zgoditi, da nama sploh ničesar ne dasta, in kaj bo z nama, ki si nimava s čim služiti kruh!»

Oj, ta hudomušna Porcija —!

Isti sluga, ki je pred mesecem meni odprl vrata, je tudi naju danes sprejel.

In brata sta bila doma —

Seveda sta se začudila, ko sta zagledala mojo ljubko spremljevalko. Pa dejal sem jima (slek sem bil):

«Je vse v redu, gospoda! Moja bodoča družica in soprog!»

Posadila sta naju in zelo vpljudna sta bila z menoj in trudila sta se, da bi rešila mojo zaročenko iz njene zadrege.

Jaz pa sem rekel:

cem zmešala pamet. Pričeli so noreti. Lastna polomija in silni uspeh bloka sta jih tako podivjala, da se jim je na vsak način zahotelo bratske krvi. Ojačeni kordoni policije so razganjali manifestante, ki so se vračali v ogromnih skupinah iz Sestina. Pred kavarno Korzo je hotel neki fašist in učenec velikega mojstra fašistov, Pribičevića, iztrgati hrvatsko zastavo; v istem trenutku je prišlo do pretepa. Padali so revolverski strelci, burni vzkliki, psovke in žvižgi

To bi bila suha dejstva. Ozadje teh nemirov, ki jih je povzročila vlada, pa je jako temno. Vlada namreč ni zaplenila proglašene jugoslovanske Sokolove, ker je dobro vedela, da si Zagreb ne bo pustil vsega dopasti. Izvršili so bili jugofašisti ali takozvani omladinci, ki mrzijo Radića in Hrvatski blok, ker se ni udeležil kraljeve poroke.

Zagrebski dogodki so jasen znak gnilobe današnjega režima. Najpoprej izživajo cestne poboje, nato pa jih udušujejo in pokazujejo na potrebo svojega obzanka.

Vlada je hotela izzvati revolucijo Hrvatov, a se je temeljito zmotila. Revolucija bi bila namreč najlepši povod za vojaško diktaturo, prekri sod itd. Toda Hrvati so bili pametni, poznali so vladne nakane in tako je morala revolucija na batinaško žalost izostati.

Pribičevići so si ohladili sedaj svojo jezo z razpuščanjem hrvatskih društev. Pred par dnevi so bila razpuščena sledeča društva: «Hrvatski Sokol», «Hrvatska žena» in «Društvo Katarine Zrinjske». Vlada je omenjena društva razpustila na podlagi Bachovega patenta, staroavstrijske odredbe, ki je bila s proglasom vidovdanske ustave razveljavljena. Tudi v tem slučaju je vlada sama prekršila ustavo. Razpust imenovanih društev je vlada utemeljila z dejstvom, da so blokaški manifestanti vzklíkali proti kralju, za republiko itd. Vse to je izmišljotina, katere so se poslužili iz političnih namenov. Dejstvo, da uvajajo na Hrvatskem vladinovi razna nasilja, ki nas spominjajo na dobo zloglasnih tlačiteljev hrvatskega naroda, zlasti Khuena, barona Raucha in Čuvaja, so najboljši dokaz, da stoji vlada na takih temeljih militarizma in da nima v ljudstvu nobene zaslombe. Hrvati so prestali nasilja madžarskih krvnikov, oni se ne bodo zrušili pod udarci policaj demokratov. Volitve bodo prišle pod vsakim pogojem in takrat bo hrvatsko ljudstvo izreklo svojo uničevalno obsodbo nad sedanjim režimom.

Dr. Korošec, liberalni mladini in jajčje kupčije.

Vsem našim somišljenikom je znano, kako so obrekovali samostojni in liberalni listi, za njimi tudi socialno-demokratski, našega voditelja dr. Korošca, češ, da je izvažal ob zabranjenem izvozu jajca. Naravnost ostudno je bilo, kako so ponavljali to vsi prevzestni in hudobni agitatorji, ki ne pomislijo niti za trenutek, kaj se pravi krasti poštenje in čast svojemu bližnjemu!

Sedaj pa se je odkrila strašna gnjiloba in neverjetna propalost naših političnih nasprotnikov, posebej še liberalnih mladincev, katere vodita dr. Žerjav in dr. Kurovec. Vse to, česar so dolžili dr. Korošca, so isti čas namreč liberalni mladinci resnično delali!

Ravnatelj Jadranske banke g. Kamenarović odkriva v obširnem članku s svojim lastnim podpisom v «Slovenskem Narodu» št. 135 z dne 15. junija 1922 sledeče:

1. Med računi Jadranske banke je račun z naslovom: «Kmečki fond» v roki g. dr. Gregorja Žerjava v Ljubljani.

2. V tem računu je tudi znesek 189.018 K 75 v, katerega je špediterska tvrdka «Balkan» vplačala.

3. Politični somišljenik dr. Žerjava, bivši ravnatelj Praprotnik, je izposloval s pomočjo dr. Žerjava, da je dobil Kokoschinegg v Mariboru dovoljenje za izvoz 10 vagonov jajec in sicer na ime «Balkan». Da je s pomočjo dr. Žerjava, voditelja mladincev, dobil Kokoschinegg izvoznico, je moral dati en vagon blaga za demokratsko stranko. Pravijo, da je bil ta vagon prvotno namenjen za državno oblačilnico v Srbiji.

«Gospoda, pripravljen sem, da podam račun!»
«Zelo nas veseli!» je odgovoril moj mož, tisti, ki je staval name. «Videli homo, ali sem dobil stavo. Če je stava moja, vam poskrbim, kakor sem vam obljubil, najboljšo službo, ki je v moji moči! — Ali še imate bankovec?»

«Tukaj je!» sem mu ga izročil.
«Dobil sem stavo!» je vzklíknil in udaril brata po hrbtu. «No — kaj praviš sedaj?»

«Pravim», mu je odgovoril brat suho, «da je mož še živ in zdrav in svoboden in da sem izgubil dvajset tisoč funtov. Nikdar bi ne bil tega mislil.»

«Pa še več imam poročati», sem nadaljeval, «in mnogo imam povedati! Želim, da bi smel kmalu spet priti in vam pripovedovati celo zgodbo svojega usodnega meseca. Povem vam, vredno je, da se jo sliši — Medtem pa si pogledajte to!»

«Kaj —? Človek božji —! Hranilna vloga za 200 tisoč funtov —? To je vaše?»
«Moje! Zaslужil sem si jih, previdno uporabljajoč posojilo, ki ste mi ga dali!»

To je bilo tistih 200.000 funtov — milijon dolarjev — ki se mi jih zaslужil pri prodaji Lloydovega zlatega rudokopa.

«To je pa zares neverjetno!» se je čudil.
«Pa je res! — Razložil vam bom o priliki tudi to!»

Tedaj pa se je Porcija začudila. Velike oči je naredila in rekla:

4. Izvoznice so iz dobe, ko je bil izvoz sploh prepovedan. Kmetstvo ljudstvo je torej moralo povrh jajca dati prav po ceni, da je Kokoschinegg lahko sam za dovolitev liberalcem «šenkal» en vagon manufakture!

V teh točkah je jedro cele zadeve. Jasno je: liberalci so gojili izvoznicarstvo in s tem ogromno zaslужili: na škodo ljudstva liberalni trgovci za sebe in za svojo stranko.

Verižniška kupčija, ki se je izvršila za dr. Žerjavov «kmečki fond», se je zgodila v času, ko je bil Žerjavov najožji prijatelj in somišljenik minister. Ta gospod je sedaj glavni urednik in solastnik «Jutra».

Ti ljudje so imeli nesramno in drzno čelo, da so torej proti tedanjim vladnim odredbam za svoje sklade in tiskarne itd. uganjali izvoznicarstvo ali ga vsaj za lepe «napitnine» podpirali in štítili. Ob volitvah pa so lagati in v svojih listih dali čisto vedoma in name-noma lagati ter so svojo politično nepošteno delo naprtili kar dr. Korošcu in naši stranki sploh. Iz teh nepošteno pridobljenih stotisočev in milijonov so tudi dr. Žerjavovi plačanci samostojneži in agitatorji dobivali stotisočake, kakor je to v Središču povedal dr. Kurovec, ki pa ni povedal, na kako grd in umazan način so bili ti stotisočaki pridobljeni. Sedaj vemo tudi to! Prepričani smo, da bo marsikateri pošten kmetijski fant in mož, ki se je dal zapeljati, sedaj pljunil na to družbo.

Liberalci s svojim samostojnim plačanim priveskom so nas politično in gospodarsko prodali in zasužnjili beograjskim kapitalistom, framasonom in trolom. Ta čedna družba je s svojimi dejanji omadeževala tudi slovensko čast, poštenje in solidnost ter nas s tem spravila ob ves ugled. Svoja umazana dejanja pa potem s svojimi listi in podkupljenimi agitatorji skuša med ljudstvom naprtiti drugim. Takšno početje se ne more imenovati drugače, kakor politična šuftarija.

Znano je, da mora imeti človek, ki se bavi s politiko, precej trdo kožo. Ljudje prihajajo često z zahtevami, trditvami in očitaji, da se kar čudiš. Toda trdo kožo imeti se ne pravi biti osebn ali politično nepošten, ter hoditi pota laži in obrekovanja.

«Dovolj naj bode teh umazarij», tako naj rečejo vsi naši ljudje! Ti politični škodljivci in sufti niso vredni, da bi jih kdo toliko spoštoval, da jih mirno poslušajo. Če vam kdo prido in začne govoriti o Koroševih naramnicah, bluzah, o jajčji kupčiji, potem ga sumite pod nos, udarite po umazanih ustih in zapodite! Odkrili smo vam vso zlobo teh naših nasprotnikov z dokazi, ne pa s praznimi trditvami. Ne mi, temveč drugi so jim razgalili sedaj njihove tajne račune.

Letos je legel v grob eden najpoštenjših slovenskih kmetov — naš Pišek. Kolikokrat je tožil, kako zlobno so ga obrekovali leta 1907 s tem, da so do zadnje vasi in koč raztrosili, da je ločen od svoje žene. Res, ločen je bil: poštena žena poštenega kmeta je že namreč deset let ležala tam, kamor smo letos položili njega. Ali liberalna laž in hudobno obrekovanje je bolelo moža, kmeta poštenjaka, da ni mogel pozabiti te hudobije. Sedaj se od tistih ljudi, namreč od dr. Kurovec in Žerjavove umazane jajčje izvoznicarke tovaršije nasproti našemu voditelju in naši stranki ravnata laže, obrekuje in natolcuje. Je pač res: svinja se valja in počuti najbolj v gnoju in blatu, liberalci pa v laži in častikraji. Vsaj mladinci so dokazali to! Zato proč s škodljivci in z loparjem po njih! Čimprej iztisnemo slovensko gnojno rano, tem prej bo zdravo naše slovensko telo!

Iz narodnega gospodarstva.

1. Vinski trg.

«Gospodar» vedno poroča o vinogradništvu ter o vinskem trgu v Sloveniji, a tokrat hočemo pogledati glede stanja vinogradništva tudi po južnih krajih naše kraljevine ter po sosednih vinorodnih državah.

Cene vinu so začele močno padati na Hrvatskem, po Slavoniji, Vojvodini in osobito po Dalmaciji. V okolici Bele Cerke in Vršca ponujajo bela lanska vina po 1 K za odstotek alkohola. Vino 10—11 odstotno stane 10—11 K liter. Lanskega vina je po naših južnih

vinorodnih krajih zelo veliko pri producentih, a veliki vinski trgovci imajo polne zaloge vin, katere so nakupili 50—60 odstotkov dražje od zgoraj omenjenega — sedanje cene. Vinska trgovina miruje po naših južnih krajih, ker je povpraševanje po vinih zelo malenkostno. O izvozu južnih vin ni niti govora, a vendar ni izključeno, da se bo vsled padca vinskih cen zainteresirala za naša južna vina Čehoslovaška ter morda tudi Avstrija. Ako pa bodo vinske cene padle tudi na Madžarskem, potem pa ne bodo mogli naši južni vinogradniki konkurirati pri izvozu z Madžari. V tem slučaju bo nastopil popoln zastoj na našem južnem vinskem trgu. Dalmatinski vinski trg je tudi zelo slab, akoravno se je odprlo v vseh večjih mestih Jugoslavije dalmatinske vinske kleti. Cene dalmatinskih vin so iste kot v Vojvodini, a zelo ovira izvoz vin iz Dalmacije slab promet — saj ima cela Dalmacija na razpolago komaj 5 lokomotiv. Vinske cene po Hrvatskem Zagorju so višje kot v Vojvodini in se plačuje za 7—8 odst. vina 15—16 K liter, za boljše vina pa tudi 20 K. Kako bo z letošnjo vinsko trgovinjo po naših južnih krajih, je nemogoče prerokovati, ker vinogradi še le cvetejo.

Cene vinu na Francoskem so stalne. V Bordeauxu plačujejo črno vino po 1150—1200 frankov. Letošnja trgata obeta biti na Francoskem zelo dobra. Vinski trg v Nemčiji je čisto zastal in se nemškimi vinskimi trgovcem godi ravno tako, kot jugoslovanskim. Cene avstrijskih vin so sicer stalne, a avstrijska vinska trgovina ne pride niti v poštev radi ničeve valute v Avstriji. Sedem odstotna avstrijska vina letnikov 1918 in 16 se prodajajo po 500—600 K liter. Stanje avstrijskih vinogradov je zelo povoljno. Na Madžarskem je vinska trgovina v zadnjem času močno oslabela, vendar pa izvažajo Madžari tudi sedaj svoja vina v Avstrijo, Švico, Čehoslovaško ter Nemčijo. Vilanjec 12 do 14 odstotni se plačuje po 45.50—55 madžarskih kron. V Romuniji je situacija slaba. Boljših vin, kot 8—9 odstotnih romunski vinogradniki sploh ne premorejo in ta vina stanejo 5 lejev.

2. Nekaj z žitnega trga.

Položaj na žitnem trgu se je vsled dežja znatno zboljšal. Naša žita se ne izvažajo, ker so cene našemu žitu napram cenam v drugih državah previsoke. Izvoz v Avstrijo je izključen, radi katastrofalno slabe avstrijske valute. Italijani ne povprašujejo več po našem žitu, izvoz v Čehoslovaško pa je tudi malenkosten.

Po pšenici se minuli teden na zagrebškem žitnem trgu sploh ni povpraševalo in so cene stalne 1600 do 1620 K. Izvozna carina na pšenico je povišana od 20 na 30 dinarjev, kar je zelo vplivalo na ceno. Pri nas imamo še velike zaloge lanske pšenice. Koruzo so prodajali zadnji teden v Zagrebu po 1300—1340 K. Trgovina s pokvarjeno — zaduhlo koruzo je prenehala in prihaja na trg samo dobra, suha in za prevoz sposobna roba. Na zagrebški žitni trg prihaja zelo veliko srbske rži, ki se plačuje po 1300—1350 K. Trgovina z ržo pa je zelo neznačna. Letošnji ječmen že dozoreva po južnih krajih in ga bodo začeli kmalu žeti. Ponudb za novi ječmen še ni, na trg prihaja samo stara roba, ki se giblje v ceni od 1300—1350 K. Zadnje dni se je zelo povpraševalo po ovsu in se je veliko prodalo bosanskega ter srbskega ovsu po 1220—1240 K, slavonski oves pa je znatno dražji. Z moko se je minuli teden veliko trgovalo in so bile cene po kakovosti od 23.80 do 32.50 K en kg.

Podpiranje brezposelnih.

Ministrstvo za socialno politiko je poverilo z dopisom z dne 16. maja Državnim borzama dela v Sloveniji plačevanje brezposelnih podpor. Po tem odloku imajo pravico do brezposelne podpore vsi brezposelni, ki so se prijavili pri borzi dela a jim ta tekom treh dni ni mogla prekrbeti posla, odnosno, ga niso našli med tem časom. Izvzeti so od podpiranja:

1. Poljedelski in gozdni delavci ter vsi sezonski delavci za čas sezone, tekom mrtve sezone imajo pa pravico do podpore le oni, ki so se nahajali v živi sezoni na delu.

2. Vsi bolni delavci, kakor tudi oni, ki so za delo nesposobni.

Podpora znaša za poglavarja družine 3 din. dnevno za vsakega družinskega člana pa 0.50 din. Med člane družine

okamenel sredi sobe in jih gledal vse tri in strašno neumen obraz sem delal —

Porcija pa je smeje se dejala:

«Oče, — rekel je, da ne potrebuje nobene službe, ki bi mu jo vi mogli dati! Zares, užaljena sem, da —»

«Porcija — draga — sem jecljal. «To — je — tvoj oče?»

«Da, to je moj oče, in najljubeznivejši, kar jih je kedaj bilo —. Sedaj pa razumeš, kaj ne, zakaj sem se tistikrat tako prisrčno smejala, ko si mi pri poslanik pripovedoval, kake težave in skrbi ti je nakopala očetova in stričeva stava!»

Oj, hudomušna, zlobna Porcija! Jaz sem jo vlekel s svojo «plačo» ter se že vnaprej veselil, kako bo iznenadena, ko bom odklonil službo — saj sem bil resnični milijonar — ona pa se mi je za hrbtom smejala in me strahovito — potegnila —!

Seveda sem sedaj govoril čisto drugače in kar naravnost sem povedal svojo željo.

«E, predragi gospod, dovolite, da vzamem nazaj svojo besedo! Eno službo imate, ki bi jo prevzel —»

«Katero?»

«Vzemite me, za zeta!»

«Dobro, dobro, dobro! Ampak, veste, če še niste nikdar služili v tej stroki, ne morete pokazati spretnosti o svoji usposobljenosti in ne morete izpolniti predpisov, ki jih stavi pogodba, in zato —»

(Konec sledi.)